

Pääkirjoitus

Sitkeän huhun mukaan Suomen itsenäisyyskamppailulla ja erityisesti passiivisella vastarinnalla on ollut omaa kokoaan suurempi merkitys kolonialismin murtumisessa. Arvid Järnefeltin ja muiden meikäläisten ihailijoidensa kautta Leo Tolstoi seurasi tapahtumia tiiviisti.

Samaan aikaan hän muotoili radikaaleja ajatuksiaan politiikasta, auktoriteeteista ja uskonnosta. Kun hinduitsenäisyysintoilijat lähestyivät suomalaisten tapaan Tolstoita tukea etsien, tämä äityi kysymään, miten ihmeessä muutama kymmenen tuhatta englantilaista muka pystyy hallitsemaan satoja miljoonia intialaisia. Mahatma Gandhi herkisti korvansa kysymyksen jatkolle – ”jolleivät he itse sitä tee” – mietti asiaa muutaman kuukauden ja sai hyviä ideoita. Miten Tolstoin sata vuotta vanha kysymys kääntyisi nykysuomeen?

Lordin euroviisuvoitto hellitti pipon kiristystä ja tappiomielialaa monella kulmalla. Kansalaisjuhlissa oli väkeä kuin jääkiekon MM-juhlissa konsanaan. Kun kerran lakia säättävä *demos* oli sopivasti koolla, kävi laatuun pieni *kratos*-näytös. Ylähuoneen edustajien ja valtionpäämiehen kohtaamisessa Tarja Halonen luovutti Lordille Suomalaisen Työn Liiton tunnustuksen, pronssisen Avainlipun: ”Hyvää työtä!” Mr. Lordi kiitti, nappasi vertasyöksevän mootorisahan ja käynnisti orkesterin kapaleen ”Blood Red Sandman”. La-

vashow fantisoivat sylilasten tappamista. Tämän täytyi olla totta, sillä muumimamma-presidentin ja hirviölahtarin kädenpuristus olisi sepitteenä liian mielikuvituksellinen.

Mr. Lordi on kulkenut pitkän tien määrätietoisesti. Hän on luovuuden ja sitkeyden sankari, yrittäjä Rovaniemeltä. Näin hän kuvailee omaa kenttäänsä *Apu* 18/07:ssä: ”Kaikki hienoimmat asiat tulevat Amerikasta: parhaat leffat, parhaat bändit, parhaat hampurilaiset.” Uudesta, jo Cannesissa puffatusta suururakastaan hän kertoo: ”Ei tällaista leffaa ole Suomessa ennen tehty. Tämä on ihan oikea kauhuleffa [...] Meidän leffassa ei ole muuta suomalaista kuin valmistusmaa.” Lauseet saavat painoa, kun alle taittuu infoboksi ”Lordin saavutukset”: listoja kultalevyistä, palkinnoista ja yleisömääristä.

Voitulla aika, jolloin Lordi muistetaan korkeakulttuurina. Ainakin niin sanottu *production value* yhtyeen tekemisissä on kohdallaan. Kamerakulmat ja suuryhtiöt kuten Posti/Itella taipuvat taiteellis-kaupallisen näkemyksen mukaisesti. Pikkulasten murhaaminen on tuskin koskaan yhtä aikaa hyvää ja harmitonta viihdettä. Jos se on hyvää, se ei ole harmitonta. Jos se on harmitonta, se ei ole hyvää. Molemmat vaihtoehdot kertovat nihilismistä. Ylimmän vallan pyhittämä nihilismi kertoo suomalaisen valtionmuodostuksen lopusta. Maan kulttuuriviennin veturina myydään uudelleenlämmitettyä amerikkalaista lapsenmurhakauhua.

”Ylimmän vallan pyhittämä nihilismi kertoo suomalaisen valtionmuodostuksen lopusta. Maan kulttuuriviennin veturina myydään uudelleenlämmitettyä amerikkalaista lapsenmurhakauhua.”

Veteraanimanageri Bill Aucoinin lisäksi PR-tueksi voisi kysyä vetreästi Beethovenista Bismarckiin siirtynyttä Richard Wagneria. Hänen neuvonsa on kuin tehty monstroöseillä kokonaistaideteoksilla kokeilevalle: ”[K]uvataiteilijassa puhtaan näkemisen vaihtaminen inhimillinen tahto virkkaa muusikossa universaaliksi tahdoksi [...]”

Wagner irrotti menestyksellisesti musiikin muodeista, ajanhengestä, mutta muotoili silti kansallisen perustan ja tehtävän taiteelle, jonka piti olla kansallisista eroista riippumaton. Hän manageroi itse itseään 1840-luvun alussa, kauan ennen wag-

nerismimuodin paisumista wagneriaaniin mittasuhteisiin:

”Kun olen yksin ja minussa väräjävät musikaaliset poltteet, räikeät sekasävelet hahmottuvat akordeiksi, kunnes viimein kumpuaa esiin melodia, joka paljastaa ideana koko olemukseni, kun sydän takoo silloin iskujaan hirviömäiseen tahtiin, innostuksen henki purkautuu jumalaisina kyynelienä kuolevaisen enää mitään näkemättömistä silmistä – tuolloin sanon monesti itselleni: mikä hullu olet, kun et pysy aina tykönäsi eläksesi tätä ainutlaatuista autuutta, vaan hakeudut tuon kammottavan massan ääreen, jota yleisöksi kutsutaan, jotta hankkisit tyystin mitäänsanomattoman suostumuksen ja absurdin luvan säveltämislahjasi jatkettuun harjoittamiseen!”

Yleisö se on äänestäjäkuntakin. Helposti ruokittavaa vaalikarjaa paatuneimman kiipijän silmin. Elektoraatti on viisainta pitää yleisönä, joka saa leikkiä aktiivista julkisosa viihdekilpailujen kännykkä-äänestyksissä. Kansanvaltaa vallattomissa kansanjuhliissa, valtakunnanleikkittäjien johdolla.

Jeremy Bentham totesi pian Ranskan suuren vallankumouksen jälkeen, että Rooman keisari Tiberiuksen aikoinaan lupaama palkinto parhaasta joukkonautinnosta kuuluisi parlamentaaristen keskustelujen julkistajille, poliittisille sanomalehdille. Bentham ei ottanut lukuun sitä mahdollisuutta, että edustuksellisten elinten aatekamppailusta putoaisivat pois kaikki muut aspektit paitsi ajanvietekysyntä ja -tarjonta.

Muutamia vuosia politiikkaa keikeiltuaan Tolstoi käänsi katseensa pois ja kehotti jättämään yhteistyön kirkon, armeijan ja hallituksen kanssa kokonaan. Kaunokirjoittamisen hän lopetti peläten itseään viihdyttämiskoneiston osaksi. Ylireaktio kenties ja täysin vailla yleisön suostumusta. Tarinoiden mukaan Järnefelt puolestaan jätti verot maksamatta, mutta tarjosi kuitenkin ulosottavalle voudille

Lama-aikaan Sokrates tuurasi Atena-Kopiolla pikaläbettiä.

kahvit. Oikea summakin oli sivupöydällä valmiiksi laskettuna. Gandhi veti rajat hieman toisin ja joutui palaamaan monesti veripäin kotiin. Poliitiikka oli hänellekin kulttuuria ja toimintaa, itsekehrätty gandhi-paita tunnetuimpana esimerkkinä.

Ei Sibelius pärjäisi paljon Putaansuuta paremmin Tolstoin testissä. Hän kierrätti mannereurooppalaista porvariskulttuuria, jonka oma sivullisten uhrien kauhugalleria tavattiin tosin pitää poissa gaalastradeilta.

Kotikulmillakin Sibelius halusi olla säveltäjä, ei ennustaja. Jos Hollywood hallinnoi Lordia, Wien valitsi Sibeliusista. Ja jos Sibelius jätti jäljittelyn, ehkä nuori ja lupaava Lordikin irtoaa Kiss 2.0 -vaiheesta oudommuuksiin. Jos Sibelius sai eurosävelperinteen soimaan tahdilla tai parilla omin kaiuin, miksei Amerikan-valloitukseen valmistautuva Lordikin laittaisi rapakkoa aallehtimaan ennenkuulumattomasti.

Euroviisuilmeen säätäminen pehmopornosta apokalyptiseksi väkivallan orgiaksi tulkitaan kenties joskus maineteoksi maaillemme, Euroopan valtioliiton pohjoisen ulottuvuuden todelliseksi avaukseksi. Pidetäänhän väkivaltaa aina seksiä hyväksytympänä, minkä osoitti Paul ”Haukoista Haukoin” Wolfowitzin tapaus, niin kuin osoitti Bill Clintoninkin tapaus, elokuvaikärajoista puhumattakaan.

Vähintäänkin Putaansuun vilpityn amerikanismi nostaa hänet rehelliyydessä ohi suurimman osan poliitikkoja, vienninedistäjiä, tenttikirjalistan laatijoita tai tutkimustyön arvottajia. Kun menestystä ja markkinoita halutaan hinnalla millä hyvänsä, niellään usein muutakin kuin syötti. Palkitessaan tasavallan bruttaalin bardin presidentti joko tiesi tai ei tiennyt, mitä teki.

Vaihtoehdot kilpailevat huonommuudesta. Lordi voi vielä Tolstoille vastatakin, Halonen tuskin. Kummankin korvat on höristetty Tolstoin sijasta Wagnerin viisaudelle: ”Yleisö tahtoo viihdyttää.”